

“Geçmiş hassastır, ilgi göstermezsen çürür”

İnan Çetin dilden dile dolaşan efsaneleri anlatırken, kendi de masal anlatıcılardan biri oluyor. Ve elbette bizi de halk efsanelerinin, sözel edebiyatın, dededen toruna geçen bilgeliğin içine katıyor.

“Ağaç yağmurun, kus göğün, göç zorlukların anısını taşır, insan ise hikâyelerin.” (s. 37)

İnan Çetin yeni öykü kitabında çağlar ötesinden seslenen masallar anlatıyor bize. **Kureys'in Kurtları** hem kitabın hem de **Kitapta** yer alan ilk novellanın adı. **Kitapta** altı parça yer alıyor, bunlara öykü yerine novella demek daha uygun olur, çünkü her biri birden fazla öykü içeriyor.

İnan Çetin'in anlatışının özelliği de bu; öyküleri iç içe geçirerek anlatıyor. Örneğin ilk eserde anlatıcı torun, dedesinden duyduğu bir hikâyeyi naklederek başlıyor. Bundan sonra dede kendi çocukluğundan bir hikâyeyi anlatmaya başlıyor. Bu üçüncü hikâyeyi anlatan Kesedar Aslan adındaki yaşlı adam gençliğinde gerçekleşen bir mucizeyi dile getiriyor. Böylece nesilden nesle bir aktarım başlıyor.

Çetin dilden dile dolaşan efsaneleri anlatmakla kalmıyor, kendi de bu masal anlatıcılardan biri oluyor ve bizi halk efsanelerinin, sözel edebiyatın, dededen toruna geçen bilgeliğin içine katıyor. Bunların hepsi mistik öyküler. “Geçmiş hassastır, ilgi göstermezsen çürür” diyerek ancak dilden dile aktarıldığında canlı kalacak geçmiş yaşıyor. Kültür bağı böyle oluşuyor.

Sevilenin ölümü ardından

Öykülerde ortak temalardan biri sevilen birini kaybettikten sonraki acı; hemen her öyküde bu motifle karşılaşırız. Ölen birini canlı tutmanın yolu olarak onu bazen kilimlerde desen yaparak, bazen efsanelerini dile getirerek, bazen de bilgeliğini sürdürerek canlı tutmanın yollarını arayan karakterler yaratıyor.

Büyük bir aşkla sevdiği karısını yitirdikten sonra “gıysilerinin hisirtisini, ayak seslerini ve gülüşünü” duyan biri gerçeklikle bağını yine sevdiği sayesinde koruyor çünkü “insanın aklını korur sevdiği” diyor bir sonraki öyküde. **Ölüm böylece, her öyküye bilgelik katıyor. “Gerçek hazineyi harap bir kalpte bulabilirsin.” Gerçek aşkı da harap kalplerde arıyor.**

Hoş ve farklı olan, kahramanların aşkı kaybettikten sonra değerli bulmaları değil, ellerindeki değer kaybetme korkusu ile yaşamaları. Yazar bu duyguyu çok güzel aktarıyor. Kaybedilmeden önce değer verilene

İnan Çetin 1966 doğumlu. İlk ve ortaokulu Tunceli'de, liseyi İstanbul'da okumuş. AÜ İktisat Fakültesi'nde Kamu Yönetimi okurken kütüphanecilik, kitapçılık, yayıncılık işleriyle uğraşmış. Çeşitli dergilerde inceleme ve eleştiri yazıları da kaleme alan yazarın Doğu Öyküleri başlıklı bir öykü seçkisi ve Mevlana Kimdi? adlı bir de çocuk kitabı var. İki roman; İblisname(2007), Uzun Bir Ömür İçin Uzun Bir Elbise'nin yanı sıra (2013) iki de öykü kitabı var: Bin Yapraklı Lotus (2003), İçimizdeki Şato (2005).

sahip olmanın ama her an yitireceğini bilmenin verdiği acı. **Kitaptaki** üçüncü öykü “Ejderha” ölüm sürecine dair: hasta karısı gözleri önünde eriyip yok olurken onu, “zayıf düşmüş, yaşlanmış, tükenmişti, ölüme hazırlanıyordu” diye betimliyor. Bu durumda istenilecek tek şey kalıyor, o da içinde her şeyi barındıran bir tek anı yaşamak, sonsuz bir yolculuğu bir ana sığdırmak.

Zamanlar ötesi

Çetin okuru geçmiş bir zamana götürüyor. İlkel kabileler gibi, bir ermiş var bu kabilelerin. Ermiş sayesinde hayatlarına anlam vermeyi öğreniyor insanlar. Geleceği gören, havaya hükmeden, doğaüstü güçlere sahip, “Her şeyin Efendisi” olarak adlandırılan ermişler, ölüme yaklaştıkça güçleri artıyor, sıradan gerçeklikten kopuyorlar.

Kureys'in Kurtları – ya da öykünün

içinde aldığı şekille, Kureys'in melekleri – Nuh peygambere kadar dayanan peygamberler soyuna, Nuh'un torunu İbrahim'e kadar gerilere götürüyor ve o zamanlardan bugüne taşıyor efsaneleri.

Yan öyküleri seven bir yazar Çetin. Yıllar önce okuduğum romanı **İblisname**'de yan öykülerde kaybolduğumu hissetmişim. Bu kitabında yan öyküler sayesinde masalsı hava vermiş yazdıklarına. Çoğu Doğu masalı gibi, neden sonuç ilişkisini bulanık bırakarak mistik bir havada sürdürüyor öyküleri.

Ve Wittgenstein'in **Tractatus**'un 7. maddesi gibi, üzerinde konuşulamayanlar konusunda susuyor, bunu “dilinin sonuna gelmek” olarak adlandırıyor yazar. Sözcüklerin yetmediği ya da tükendiği yer burası. Mucizelerin hissedildiği ama yaşanmadığı. Düşle gerçeğin birbirine girdiği.

“Bu mektubu kime yazmıştınız?” diye sordum

Bazı olayların, durumların insana neden coşku verdiğini, başka başka şeylere dönüştüklerini, bazılarının ise bir anıya bile dönüşemediğini artık anlıyorum galiba. Sevgili dostum Tahtacı Resmî'nin mektup coşkusu, belki de yaşamındaki son coşkusuydu. O gün tertemiz giyinmişti, sanki bulutların arasından uçan bir kuş gibi görünece kadar uçmuş da gelmişti. Beyaza kesmişti. Anımsadığım kadanyla şöyle demişti ayrılmadan önce: “Biliyor musun, doğanın ruhuyla anlaşmışsındır hep. Ateşin, havanın, toprağın, suyun ruhuyla... Sapkın olduğumu söylüyorlar ama bu doğru değil.”

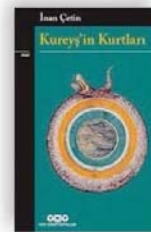
Fiziksel gerçeklikle düşsel gerçekliğin yakınlaştığı o kadar çok durum var ki, insan bazen fiziksel olanın, düşsel dünyanın yansıma olduğu düşünüyor. Bir an için Tahtacı Resmî'nin bana anlattıklarının da düşsel olduğunu düşünmüştüm. “Bu mektubu kime yazmıştınız?” diye sordum.

“Ben hiç mektup yazmadım belki de, ama yüreğim dünyanın gelgeç güzelliğini ve insanları hep sevdi” dedi.

Tahtacı Resmî'ye inandığım için kendimi kandırılmış hissetmiyorum, çünkü iki yıldır bir okulda, onun bana anlattıklarını ben de öğrencilerime anlatıyorum. Öğrencilerimin söyledikleri bakılırsa, hayal dünyam oldukça genişmiş. Ben de onlara her defasında, “Kusurlu ve tamamlanmamış olduğumu anlıyoruz” diyorum. “Daha renkli dünyalara ihtiyaç duymamız bundandır.”

Bir öğrenci de şu cevabı veriyor bana: Nasil derler, acımasız insanların ezdiği her masum fikir, bir aşk gecesi gibidir, gece uçup gider ama fikirler kalır. Bugün bile, eski güzel fikirler bir bannak bize. Belki sadece bize değil, her insana.

Kitaptan

KUREYS'İN KURLARI
İnan Çetin
Yapı Kredi Yayınları,
2015, 80 sayfa, 8 TL.